

Nasilje je zloraba moči osebe, ki ima več moči, do osebe, ki ima manj moči. Je namerno, nadzorovano, razumsko, zavestno, premišljeno, predvidljivo in večkratno vedenje. Nasilje ima namen nadzorovati, kaznovati, maščevati se, vzgajati, osamiti, ponižati, izkoristiti, poškodovati ali uničiti človeka.

Z **Zakonom o preprečevanju nasilja v družini**, je vsakršno nasilje v družini prepovedano ter po **Kazenskem zakoniku** opredeljeno kot kaznivo dejanje. **Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode** določa ravnanje ob zaznavi nasilja nad otrokom v družini, oblike pomoči ter sodelovanje vrtca z zunanjimi službami. Vsi zaposleni v vrtcu smo odgovorni, da otrokom zagotavljamo njihove osnovne pravice.

DEJAVNIKI NASILJA

Zavedati se moramo, da lahko nasilje povzročajo osebe vseh nacionalnih in etničnih pripadnosti, izobražene osebe z zaposlitvijo ter poklicnim in socialnim ugledom, prav tako kot neizobražene, brezposelne osebe brez posebnega družbenega ugleda. Različne psihosocialne težave v življenju (brezposelnost, revščina, alkoholizem), so lahko dodatni sprožilci nasilja, niso pa njegov vzrok.

OBLIKE NASILJA

Fizično nasilje je vsaka uporaba fizične sile, ki pri družinskem članu povzroči bolečino, strah ali ponižanje.

Psihično nasilje so ravnanja, s katerimi povzročitelj nasilja pri družinskem članu povzroči strah, ponižanje, občutek manjvrednosti, ogroženosti, izsiljevanje, zanemarjanje čustvenih potreb.

Verbalno nasilje je oblika psihičnega nasilja, ki napada človekovo osebnost. Sem sodi: obtoževanje, žalitve, poniževanje, grožnje, posmehovanje, besedni napadi, zafrkavanje, podcenjevanje, zmerjanje, nadiranje, zaničevanje, ščuvanje, obrekovanje...

Spolno nasilje so ravnanja s spolno vsebino, ki jim družinski član nasprotuje, je vanje prisiljen ali zaradi stopnje razvoja ne razume njihovega pomena.

Ekonomsko nasilje je neupravičeno nadzorovanje ali omejevanje družinskega člana pri razpolaganju z dohodki oziroma upravljanju s premoženjem.

Zanemarjanje je oblika nasilja, kadar oseba opušča dožno skrb za družinskega člana, ki jo potrebuje zaradi bolezni, invalidnosti, razvojne stopnje, starosti...

Otrok je žrtev nasilja tudi, če ni neposredno izpostavljen nasilnim dejanjem, ampak je prisoten nad izvajanjem nasilja nad drugimi družinskimi člani.

KROG NASILJA

Številne raziskave potrjujejo, da so otroci, ki doživljajo nasilje v domačem okolju, bolj ranljivi za nasilje tudi v socialnem okolju. Otroci, ki so priče nasilja nad materami, so močno čustveno obremenjeni. Dečki, ki so priče nasilja, bodo kasneje v življenju pogosteje postali nasilni, deklice pa žrtve nasilja. Če otrok, ki v primarni družini doživlja nasilje, bo to pogosteje prisotno tudi v družini, ki si jo bo oblikoval v odrasli dobi.

POSLEDICE NASILJA

Prisostvovanje nasilju v družini se lahko kot težave pri otroku kaže na področjih:

- **fizično ali biološko področje** (tesnoba, jok, različne telesne bolečine, težave s spanjem, močenje postelje...),
- **čustvovanje** (pogosto doživljanje in izražanje strahu, žalosti, jeze, nemoči, občutki sramu, potlačenje čustev, slaba samopodoba, čustveno destruktivni odnosi),
- **vedenje** (nase ali navzven obrnjeno nasilno vedenje),

- **spoznavni razvoj** (slabši govorni razvoj, slabše vidno-prostorske sposobnosti, slabša zmožnost koncentracije, ne želijo v vrtec ali iz vrtca),
- **socialni razvoj** (težave v medosebnih odnosih, na konflikte se odzivajo bolj čustveno, vedenjsko težavnejši otroci).

Vendar ne razvijejo vsi otroci omenjenih težav in motenj. Odziv na nasilje je odvisen od situacije, otrokove ranljivosti, razvojne stopnje ter odziva okolice. Večina otrok, posrednih ali neposrednih žrtev nasilja, ne odraste v nasilne odrasle.

RAVNANJE ZAPOSLENEGA V PRIMERU NASILJA V DRUŽINI

Informacijo o nasilju v družini zaposleni v vrtcu najpogosteje pridobi na tri načine:

- OTROK o nasilju spregovori SAM,
- ZAPOSLENI je priča nasilju,
- zaposleni opazimo POŠKODBE ali SPREMENEBE V VEDENJU,
- zaposleni dobimo informacijo od tretje osebe.

Zaposleni v vrtcu mora takoj obvestiti svetovalnega delavca. Sam ali s pomočjo svetovalnega delavca naredi zapis opažanj, dogodka ali pogovora z otrokom (najkasneje v 24-ih urah).

ISTI ali NASLEDNJI DELOVNI DAN, je vodstvo vrtca oz. svetovalna služba obvezana o sumu nasilja tudi uradno obvestiti Center za socialno delo ali policijo. Obvestilo je lahko telefonsko, prijava pa mora biti poslana v pisni obliki po pošti, skupaj z zapisom. V nujnih primerih mora vrtec takoj obvestiti CSD ali POLICIJO - ko je otrok fizično poškodovan, pri spolnem nasilju ali ob hudi psihični stiski otroka (ko npr. otrok noče domov, je vidno prizadet, hudo joka ali kako drugače kaže stisko).

Uporabljena in priporočena literatura:

Council of Europe (2013). Kiko in roka.

De Bode, Ann (1997). Vsi se spravljajo name.

Filipčič K. in Klemenčič I. (2011). Obravnavanje nasilja v družini.

Harranth, W. (1992). Moj očka je nekaj izgubil.

Muršič M. in drugi (2010). Znanje o čustvih za manj nasilja v šoli.

Spletna stran Društva za nenasilno komunikacijo: <https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/kaj-je-nasilje.html>

Zöllner, E. (2014). Kim je močna.

Silo potrebuje samo tisti, ki počne škodljive stvari. Drugače je ljubezen dovolj, da se naredi vse ostalo.

NASILJE V DRUŽINI

Svetovalna služba VVZ Slovenj Gradec